

BỘ QUỐC PHÒNG
HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ

NGUYỄN TRƯỜNG SƠN

**XÂY DỰNG TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐẢNG TRONG SẠCH,
VỮNG MẠNH Ở CÁC DOANH NGHIỆP QUÂN ĐỘI
GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC CHÍNH TRỊ

HÀ NỘI - 2013

BỘ QUỐC PHÒNG
HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ

NGUYỄN TRƯỜNG SƠN

**XÂY DỰNG TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐẢNG TRONG SẠCH,
VỮNG MẠNH Ở CÁC DOANH NGHIỆP QUÂN ĐỘI
GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

Chuyên ngành: Xây dựng Đảng và Chính quyền Nhà nước

Mã số : 62 31 02 03

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC CHÍNH TRỊ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC;

1- PGS, TS Phạm Xuân Mát

2- PGS, TS Bùi Quang Cường

HÀ NỘI - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu kết quả trong luận án là trung thực có nguồn gốc rõ ràng và chưa từng được công bố ở công trình nào khác.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Nguyễn Trường Sơn

MỤC LỤC

TRANG PHỤ BÌA

LỜI CAM ĐOAN

MỤC LỤC

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

MỞ ĐẦU

5

TỔNG QUAN VỀ VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

9

Chương 1 NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐẢNG VÀ XÂY DỰNG TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐẢNG TRONG SẠCH, VỮNG MẠNH Ở CÁC DOANH NGHIỆP QUÂN ĐỘI

23

1.1. Doanh nghiệp quân đội và tổ chức cơ sở đảng ở các doanh nghiệp quân đội

23

1.2. Những vấn đề cơ bản về xây dựng tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh ở các doanh nghiệp quân đội hiện nay

46

Chương 2 THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ KINH NGHIỆM XÂY DỰNG TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐẢNG TRONG SẠCH, VỮNG MẠNH Ở CÁC DOANH NGHIỆP QUÂN ĐỘI

67

2.1. Thực trạng xây dựng tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh ở các doanh nghiệp quân đội

67

2.2. Nguyên nhân và một số kinh nghiệm xây dựng tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh ở các doanh nghiệp quân đội

91

Chương 3 MỤC TIÊU, YÊU CẦU VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP CƠ BẢN XÂY DỰNG TỔ CHỨC CƠ SỞ ĐẢNG TRONG SẠCH, VỮNG MẠNH Ở CÁC DOANH NGHIỆP QUÂN ĐỘI GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

109

3.1. Sự phát triển của tình hình nhiệm vụ, mục tiêu, yêu cầu xây dựng tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh ở các doanh nghiệp quân đội giai đoạn hiện nay

109

3.2. Những giải pháp cơ bản xây dựng tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh ở các doanh nghiệp quân đội giai đoạn hiện nay

123

KẾT LUẬN

166

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

168

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

169

PHỤ LỤC

174

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Chữ viết đầy đủ	Chữ viết tắt
1	Ban Chấp hành Trung ương	BCHTW
2	Bộ Quốc phòng	BQP
3	Chủ nghĩa xã hội	CNXH
4	Chủ nghĩa tư bản	CNTB
5	Công nghiệp hoá, hiện đại hoá	CNH - HĐH
6	Doanh nghiệp cổ phần	DNCP
7	Doanh nghiệp nhà nước	DNNN
8	Doanh nghiệp Quân đội	DNQĐ
9	Đảng Cộng sản Việt Nam	ĐCSVN
10	Đảng uỷ Quân sự Trung ương	ĐUQSTW
11	Ban Giám đốc doanh nghiệp	BGDDN
12	Quân đội nhân dân Việt Nam	QĐNDVN
13	Quân uỷ Trung ương	QUTW
14	Tổ chức cơ sở đảng	TCCSĐ
15	Tổng cục Chính trị	TCCT
16	Tổng cục Hậu cần	TCHC
17	Tư bản chủ nghĩa	TBCN
18	Trách nhiệm hữu hạn	TNHH
19	Trong sạch vững mạnh	TSVM
20	Vững mạnh toàn diện	VMTD
21	Xã hội chủ nghĩa	XHCN

MỞ ĐẦU

1. Giới thiệu khái quát về công trình nghiên cứu

Công trình nghiên cứu “*Xây dựng tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh ở các doanh nghiệp quân đội giai đoạn hiện nay*”, được phát triển từ chính luận văn thạc sĩ của tác giả là; “*Xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các doanh nghiệp cổ phần hóa của Tổng cục Hậu cần*”. Công trình được thực hiện dựa trên hệ thống quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về Đảng và xây dựng Đảng, quan điểm, đường lối, của Đảng Cộng sản Việt Nam, của Quân ủy Trung ương về xây dựng, đổi mới, chỉnh đốn Đảng, xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh, từ chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về phát triển các loại hình doanh nghiệp trong thời kỳ đổi mới và các văn bản pháp quy, tài liệu liên quan đến doanh nghiệp và các tài liệu, số liệu, kết quả điều tra xã hội học về thực trạng TCCSD và xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các DNQĐ, các báo cáo tổng kết về xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các DNQĐ những năm gần đây. Đây là công trình tác giả đã ấp ủ, đầu tư trí tuệ, công sức nghiên cứu, được sự giúp đỡ của tập thể cán bộ hướng dẫn khoa học, tác giả đã tiến hành xây dựng đề cương, khảo sát thực tế và viết luận án trong 3 năm lại đây bắt đầu từ năm 2010 đến năm 2013.

Luận án được kết cấu gồm phần mở đầu, 3 chương, 6 tiết, kết luận, danh mục các công trình khoa học đã công bố liên quan đến luận án, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục. Với dung lượng gần 200 trang, tác giả tập trung nghiên cứu, khái quát, luận giải, những, khái niệm công cụ như; doanh nghiệp quân đội, TCCSD trong DNQĐ; xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh, phương thức lãnh đạo, chất lượng sinh hoạt, chất lượng đảng viên của TCCSD ở các DNQĐ... Từ đó tập trung giải quyết những vấn đề lý luận và thực tiễn đánh giá thực trạng, chỉ ra những nguyên nhân, kinh nghiệm, yêu cầu và những giải pháp cơ bản xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các DNQĐ hiện nay. Đây là công trình nghiên cứu độc lập của tác giả, không trùng lặp với bất cứ công trình khoa học nào đã công bố.

2. Lý do lựa chọn đề tài

Xây dựng TCCSĐ trong sạch, vững mạnh luôn có vị trí, vai trò rất quan trọng đối với công tác xây dựng Đảng và hoạt động lãnh đạo của Đảng. TCCSĐ trong DNQĐ là một loại hình cơ bản trong hệ thống tổ chức đảng, cùng với các loại hình khác tạo thành nền tảng của Đảng và hệ thống tổ chức đảng trong quân đội, là hạt nhân chính trị trong các DNQĐ, trực tiếp quyết định việc xây dựng và phát triển các DNQĐ, quán triệt và thực hiện đường lối, chủ trương chính sách của Đảng, Nhà nước, nhất là chính sách phát triển kinh tế, phát triển doanh nghiệp quân đội thời kỳ đổi mới và hội nhập quốc tế, đồng thời góp phần thực hiện phương hướng xây dựng quân đội, cách mạng chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, góp phần thực hiện tốt chức năng đội quân chiến đấu, lao động sản xuất và công tác trong thời kỳ mới.

Quán triệt thực hiện Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng về "Tập trung củng cố, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức cơ sở đảng, tạo chuyển biến rõ rệt về chất lượng hoạt động của các loại hình cơ sở đảng, nhất là tổ chức đảng trong các đơn vị sự nghiệp và doanh nghiệp thuộc các thành phần kinh tế" [50, tr. 259-260], những năm qua Quân ủy Trung ương, Tổng cục Chính trị, trực tiếp là đảng ủy các tổng công ty đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ hoạt động xây dựng các TCCSĐ trong DNQĐ. Nhìn chung TCCSĐ trong DNQĐ đã phát huy được vai trò lãnh đạo, chỉ đạo, tích cực chủ động, sáng tạo tìm ra các chủ trương, biện pháp lãnh đạo xây dựng các DNQĐ vững mạnh, hoàn thành tốt nhiệm vụ sản xuất kinh doanh, quân sự, quốc phòng. Những năm qua, cấp ủy, chỉ huy các DNQĐ đã có nhiều cố gắng đổi mới nội dung, phương thức lãnh đạo, xây dựng các TCCSĐ trong sạch, vững mạnh thực sự là hạt nhân chính trị của doanh nghiệp. Tuy nhiên, bên cạnh những mặt đạt được cũng còn tồn tại không ít bất cập cần khắc phục như; nhận thức về vị trí, vai trò của TCCSĐ trong doanh nghiệp còn hạn chế, chậm đổi mới nội dung, phương thức lãnh đạo, thiếu những giải pháp hữu hiệu để xây dựng TCCSĐ phù hợp với từng loại hình doanh nghiệp, chất lượng, hiệu quả xây dựng TCCSĐ trong sạch, vững mạnh chưa tương xứng với yêu cầu nhiệm vụ sắp xếp, đổi mới DNQĐ trong

thời kỳ mới. Phẩm chất, năng lực của đội ngũ cán bộ làm công tác tổ chức xây dựng Đảng ở doanh nghiệp còn hạn chế làm ảnh hưởng không nhỏ đến hiệu quả của hoạt động này.

Hiện nay, bên cạnh những thời cơ, vận hội mới các DNQĐ đang phải đối mặt với những thách thức gay gắt, sự chống phá quyết liệt của các thế lực thù địch, sự tác động từ mặt trái của cơ chế thị trường và sức ép cạnh tranh của thị trường nội địa ngày càng gia tăng đặt ra không ít vấn đề cho sự phát triển các DNQĐ, nhất là xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các DNQĐ. Để các DNQĐ không ngừng phát triển và sản xuất kinh doanh có hiệu quả góp phần cùng các tập đoàn, tổng công ty nhà nước tạo thành lực lượng vật chất quan trọng làm nòng cốt thực hiện định hướng XHCN, đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước, thực hiện an sinh xã hội và góp phần bảo đảm an ninh, quốc phòng, đòi hỏi khách quan, bức thiết phải xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các DNQĐ. Thực tiễn đã chứng minh sự trong sạch, vững mạnh của TCCSD, tính tiên phong gương mẫu của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong các DNQĐ là nhân tố cơ bản, quyết định sự tồn tại, phát triển của DNQĐ. Tuy nhiên xây dựng TCCSD trong DNQĐ thực sự trong sạch, vững mạnh hiện nay, đòi hỏi phải tiếp tục giải quyết nhiều vấn đề lý luận, thực tiễn. Vì vậy, tác giả lựa chọn vấn đề “*Xây dựng tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh ở các doanh nghiệp Quân đội giai đoạn hiện nay*” làm đề tài nghiên cứu.

3. Mục đích nghiên cứu của đề tài

Tiếp tục khẳng định vị trí, vai trò của TCCSD và nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu, xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các DNQĐ góp phần giữ vững, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với các DNQĐ trong thời kỳ mới.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài

* Đối tượng nghiên cứu

Xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các DNQĐ là đối tượng nghiên cứu của luận án.

* Phạm vi nghiên cứu: tập trung nghiên cứu công tác xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh trực tiếp là xây dựng các đảng bộ cơ sở, chi bộ cơ sở trong

sạch, vững mạnh ở các doanh nghiệp quốc phòng an ninh, doanh nghiệp kinh tế quốc phòng, doanh nghiệp cổ phần mà Nhà nước giữ cổ phần chi phối từ 51% trở lên; các tài liệu, số liệu điều tra khảo sát từ năm 2006 đến nay.

5. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài

**** Những đóng góp mới của luận án***

- Đưa ra quan niệm, xây dựng tiêu chí, tiêu chuẩn TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các DNQĐ.

- Tổng kết một số kinh nghiệm xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các DNQĐ.

- Đề xuất nội dung, biện pháp đổi mới phương thức lãnh đạo của TCCSD ở các loại hình DNQĐ hiện nay.

**** Ý nghĩa lý luận và thực tiễn***

Kết quả nghiên cứu của luận án góp phần cung cấp những luận cứ khoa học giúp cho Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, Tổng cục Chính trị, đảng ủy, bộ tư lệnh các quân khu, các tổng cục, quân chủng, binh chủng và các cấp ủy, chỉ huy các DNQĐ xác định mục tiêu, phương hướng, lựa chọn giải pháp xây dựng TCCSD trong sạch, vững mạnh ở các DNQĐ hiện nay.

Luận án có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo trong nghiên cứu, giảng dạy môn CTĐ, CTCT trong các học viện, nhà trường quân đội.

TỔNG QUAN VỀ VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

1. Tình hình nghiên cứu có liên quan đến đề tài

Tổ chức cơ sở đảng có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng trong công tác xây dựng Đảng và hoạt động lãnh đạo của Đảng. Vì vậy, nghiên cứu xây dựng TCCSĐ trong sạch, vững mạnh, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu luôn thu hút sự quan tâm sâu sắc của các chính đảng, các nhà lãnh đạo, quản lý và các nhà khoa học trong nước và nước ngoài.

1.1. Các công trình nghiên cứu tiêu biểu ở nước ngoài

Cuốn sách “Học thuyết V.I. Lênin về Đảng” [99] , Giáo sư, tiến sĩ khoa học lịch sử: Timêpriépcki đã khẳng định về công tác xây dựng Đảng của Đảng Cộng sản Liên Xô trong lĩnh vực kinh tế từ năm 1926 - 1936 là “Đảng Cộng sản Liên Xô tuân theo di huấn của V.I. Lênin đã không ngừng tăng cường xây dựng đội ngũ đảng viên ở các khu vực kinh tế. Năm 1926 tỷ lệ đảng viên ở các khu vực này là 56,8%, đến năm 1930 đã là 60,8%”. Tác giả chỉ ra cùng với công tác tư tưởng, Đảng Cộng sản Liên Xô đã tiến hành giáo dục, rèn luyện tư tưởng cho đội ngũ đảng viên trong các doanh nghiệp làm kinh tế. Đảng đã tổ chức ra các Trường Đảng thống nhất, những trường học buổi tối, những lớp bồi dưỡng hạt nhân tích cực, các nhóm nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin, lịch sử Đảng và kế hoạch kinh tế của Nhà nước cũng như của doanh nghiệp.

Tạp chí - Ban Chấp hành Trung ương và Ban Kiểm tra Trung ương - Đảng Cộng sản Liên Xô [116], đã bàn về việc tăng cường kiểm tra đảng viên ở các TCCSĐ làm kinh tế, coi đây là một trong những giải pháp quan trọng nhất về tổ chức nhằm làm trong sạch hàng ngũ của Đảng. Nghị quyết lần thứ 16 của Hội nghị Đảng Bôn Sê Vích đã nhấn mạnh rằng phải kiểm tra tất cả các đảng viên về mức độ tích cực tham gia công tác xây dựng Đảng, xây dựng chủ nghĩa xã hội và liên hệ với quần chúng. Trong thời gian này Đảng đã kiểm tra các đảng viên ở các doanh nghiệp và đã khai trừ 0,09% số đảng viên là cấp ủy, 6,6% số đảng viên nhận các hình thức kỷ luật khác nhau.

Hội thảo lý luận giữa Đảng Cộng sản Việt Nam và Đảng Cộng sản Trung Quốc về xây dựng Đảng cầm quyền, kinh nghiệm của Việt Nam, kinh nghiệm của